

Жарко ЂУРОВИЋ

УВОДНА РИЈЕЧ

*Поштовани Предсједниче ЦАНУ,
Уважени академици,
Цијењени учесници Скупи,*

Дужност ми налаже да у име Академије поздравим и уважене госте, ћерку и сина покојног академика Тамила Сијарића и амбасадора Босне и Херцеговине у Црној Гори, господина Бранимира Јукића.

Оваква прилика, кад се под критичку лупу ставља дјело једног значајног писца, ствара немале дилеме. Како осматрити пречнике његовог стваралачког круга, за који ћу рећи да је простран по својој креативној обухватности и разнолик по тематским врстама. Од свега је најтеже мјерење. Оно се постиже постојањем мериторних критеријума, заснованих на аналитичкој компоненти и на нечему што се може сматрати кључним елементом процјене – афинитетом за дјело писца који се тумачи.

Данас ћемо говорити о дјелу нашег великог писца Сијарића. Како овдје има критичара који по феноменологији критике инклинирају филозофском концепту, тумачење пишчевог дјела биће цјеловитије валоризовано. Рекао бих са визуром нових естетских вредновања, која и на овом Скупу треба да буду преовлађујућа. Осјећам нескривену угодност што међу учесницима Скупа видим, не само угледне критичаре него и угледне књижевне ствараоце. То ће допринијети да се писац сагледа и из угла ствараоца. Именоваћемо га као субјективистички, али прихватљив са становишта искуствене оптике, будући да ће таква оптика имати дубљу препознатљивост тумаченог дјела. Ако се ради о критичким приступима Сијарићевом стваралаштву, очекујем да ће се они углавном везати за три методолошке равни – психоаналитичку, феноменолошку и структуралистичку, не запостављајући при том ни друге критичке увиде. Треба прихватити сваку вр-

сту приступа, који ће помоћи да се, уз примјену богате критичке интуиције и знања, Сијарићево стваралаштво успјешно сагледа.

Нијесмо без разлога насловили скуп: *Нарацијски ѿкови*. Тиме смо хтјели да назначимо облике ствараоачеве креације, која поред наглашене лирске ноте његује и друге веома флуидне креацијске назнаке, укључујући у њих и филозофску црту. Мотив љубави који симболизује Хатка у роману *Бихорци* поприма ширу контекстну заснованост. Говори да пустоловина страсти темељи човјекову егзистенцију. Чини је магнетном. Тако је и са јунацима у првообјављеној збирци приповједака *Рам-Буља*, који иако живе, убого и крхко, душу ипак госте надом и родним небом – дјвјема пресудним постулацијама живота. Увијек их је Сијарић на прави начин бирао, држећи се провјереног начела да откривајући себе открива тајне свијета. Укрштене чином посебног манифестовања и употребом језика који је то манифестовање учинио празничним, у смислу избирљивости и љепоте. Својствене само особеним ствараоцима.

Ако опус једног писца чини збир његових дјела, у Сијарићевом пријеру, пронашли смо једну незаобилазну вриједност. Свако његово дјело има обличје спојених судова, гдје се једна идеја или скуп идеја, у фином везу, преноси из једног у друго нарацијско поље, домогавши се зенитне тачке. Стваралачка умијећа диктирана су даром. Одређују мисаоне и друге дубине дјела. Њихову унутрашњу сеизмографију и рефлексику.

О свему томе биће овдје ријечи. Свако од нас ограничиће се на област својих испитивања. Зависно од тога чим нас је писац опсједнуо, тражећи у томе нешто што зовео елементом сродности или поистовјећења.

Иако дјело чини његова спирала субјекта, оно је у предмету као њен релевантни посредник. Посредник који шири мрежу визијских свјетова, бринући се да оно што се фокусира добије високу вриједносну скалу. Једнако у завичајним темама или у темама које гравитирају сложенијим, рекао бих урбаним дестинацијама. Или пак историји, пошто је и она нашла важно стјечиште у пищевој нарацији. Поменимо роман *Мојковачка биѿка*, чија је тема удјевена у шири оквир црногорског поднебља. Оквир модерно рецепцијски обухваћен и моделован. Овдје такође морам рећи да чин присвојења писца у више средина треба убројати у врлине. Тиме је степенована његова вриједност и она је по логици ствари срећно дјељива – и за црногорски и за босансако-херцеговачки простор. Уосталом, Сијарић је био члан обје академије наука.

Истичем да ми је драг чин окупљања стваралаца из разних средина. Умјетност мора да садржи ту особину зближавања, јер дух је имовина свих нас. У том смислу, ја вас од срца поздрављам и желим да поменути имовину стално дијелимо. Онако како је то Сијарић умио, бришући сва-

---

ки уплив туђости. То је аманетна позиција одабраних и великих. Слиједи-мо је јер је у свему насушна.

Овом својом уводном ријечју отварам Скуп посвећен Сијарићевом књижевном стваралаштву.

